

Элбрус районда КТО-ну келер айны башында кетериге белгиленеди

Ахыры. Алып 1-чи беттеди.

Республикада эмда регионда болган окуу юлени директорлары этилген доктрларга тынгылаптыдыла, ахырында хар доктрлардан ала билгире койгону сорууларда жууп берилерин да тилгенди. Аны бла бирге, РФ-ни башха регионларнда профессионал билим беруу жаны бла ишленгене бла да тонозени телевизор байламлык болганды. Аны хайырлап, профессионал билим берууде ишленген бир-бирлерине сынаулары юсюенден айтханды.

Ызы бла Москваны Профессонал билим беруу жаны бла департаментини аралары илму-излем институту лабораториясы билдирюу да окулганды.

эдиле. Регионалда профессионал билим беруу жаны бла окуу юлени ишленгенени конгресслерини татерек столлары да анга атылганды. Жыйылыгыга келгене КТО-ну кетериге айтханы ючюн Президентте ырызлыкларын билдиргенди. «Бизни жашаткан туризм бла алынгандылы. Базаларыбыз, солуу койлерибиз ишлемесе, сабийлерини кендирирге окутургуда да онгоз болмай кыаллыкды», деп жарыгандыла. Тишируула ала алага социальный болушук этилгире деген эдиле да, он боюн да келмегени билдиргенди. Алыны он сумраларын Иван Герттер узакгыга сомай тамамларгга сөз бергенди.

Бизмесмен Схулу угуу а районда нызамны кагылы жаны бла кеп иш этилгени, элли жаша аны кеспери да саклаганларын айтханды.

Кыбарты-Малкыны гражданимне. Алай эсе уа, мында жашаган хар хим да, миллионне, култургуна да кырамай, манга багылыдыла. Республика мени улуу ююрумдо, аны себепли он айныса, жашанса сойгениме ийнаныгыз», дегенди. Андан сора республиканы башчысы Элбрусчулары «Едина Россия» партиядан Кырпал Думгага депутатга алынганды. Токтогул Геклианы Даштарыны жашы Заур бла шахтырей этгенди. Сора залда аты дуннига айтлыгы алынганды. КТО-ну Жамуат палатасыны члени Елмесаланы Абдул-Халим да отургананы эсеп, анга махтау салганды. Алай адамларын хайырлап, властылга районда болган проблемалардан толук ханар билдиргенди тургуу чакырганды.

Бекир элли башчысы Мирзоланы Мухарбий.

жанында кир суула барырга ызыланы тартуу. Ырхы өтөрча лотокла ишленуе санаганды. Аладан сора да Терс-Колда котельня керек болуп турганын. Проектни жашауда бардырыр ючюн, 3 миллиард 952 миллион сом керекди. Анда белгиленген ише тамамланса, шахара 500 адам иш бла жалчытылгыды. Мындан артык алам да аны курулуш бардырылган кезинде иштеркидже.

Элбрусчула «Прохладна Тырнауу» темир жол ишленгире, тау-байыкларыдыруу комбинат аягы юсюне салынуу эки амалны белгилегени. анга 5-8 миллиард сом кырагы тургырыша тошеригин айтханды, кеп да бармай ол ишлеп башларгыны ашанганын билдиргенди.

Аны Иван Герттер да кытагыланды. Правительство комиссияны билдире, ол районда болган бек маганылар проблемалары тура этгенди, мында промшленносту эм туризмни айнытырга бек улуу онгла болганларга да белгилегени. Бек маганылар жуумушадан бирине ол жолла

тойлодо, аны себепли промшленны предпрятияны, бек биринчи уа эл мюлк продукцияны жарадыргыран производство керекиде.

Саулук саклауу алып айтханда уа, кеп специалисте жетишпейди. Район болнинда инфекция, Оггары Букханд фельдшер-акusher пункт, Элбрусда саулук саклауу спорт комплекс, суу эмда жылуу барган ызыланы жандыргыга керек болуп турды.

Району башчысы Малкыраны Аслан, КТО-ну кезинде ишчилени саны юч керге өсгенин чертип, 650 ишис эсепде турганын, былтыр 1429-су ише токтаганарын билдиргенди. Району социальный эмда экономика болумун игилдиргире, ол акыл этгенден, турист-рекреация комплекси аягы юсюне салуу эмда «Кзабмакыгыпсини» реконструкцияла себеплик этерки эди. Бу инвестиция проектте кере эки мында ичиде импортооборудования ишлеп башларча этерге болукчу.

КТО-ну экономиканы айныты эмда сатыу-алуу министри Мукуланы Алий а Элбрус район баш капиталга инвестицияла этилген кыранчла, билим бериге ача бөлбю, компьютерге бла жалчыты жаны бла башхаланы озганын, спорт бла кирештен адамданы саны бла ачы болганын чертгенди. Он дагында информация-аналитика бөлмө адамданы араларында бардырылган соруулары итпери бла шагырей этгенди. Анга кере, республиканы башха райондарында, адамданы артыкда бек ишисик, жашуу коопаланы алашалыгы эмда КТО артыкда бек кыйнайдыла. Аны оюмуна кере, ишчилени санын жамуат ишле курап азытайгыра болукчу. Алай проблема аны бла топусунай кетип кыалык

Москваны бла Кыбарты-Малкыны араларында сатыу-алуу, илму-техника эмда култура жаны бла бирге ишленуе юсюенден келишим кыбыл этилген эди. Анга 2006 жылда 15-чи ноябрде Москваны мэри бла КТО-ни Президентте кыл салгандыла. Анга кере КТО-ни Билим беруу эм илму министрствосу бла ара шахарны Профессонал билим жаны бла департаментти да биргеш ишлеу но юсюенден бигим кыбыл этген

ханды. КТО кийирилгени Элбрус посеекадан агычык, туулгасы да бир жаш да кетмегени эсегергенди. Право нызамны саклауучу органды да эллигге бек торлоу дауирди болмаганды, дегенди.

Президентте КТО-ну хатасы жеткен эллигге Эл мюлк министрство субсидияла берлигин, мада жалчыга себеплик этеригин билдиргенди. Документни жана жардырмаганында уа элли, району да администрациялары болушукларыны айтханды. «Мен

Профессионал билимни - бийик даражага

Ахыры. Алып 1-чи беттеди.

«Тетерек столда» темалагыга кере секцияла да ишленгенди. Алада сөз профессионал билим берген окуу юлени бошагыланды эмда алага иш бергенлини араларында болган бир кыауун проблемаланы, жаш специалисти иш хакларыны, алыны тынгылы хазырлауу юсюенден да барганды. Жаны стандартлары билим беруу процесине кийириуу бла байламлы чыккыч чырмаулары, алыны кетериюу, билим берууну жангы формаларын бла амалларын кийириюу юсюенден да айтылганды.

Ольга Голодец.

Бир кийик усталыгыга койреткен профессионал билим берген училщеле шындоо изилмеге келишген станокла, бада керекли затла бла да тынгылы жалчытылмаганларын, профессионал билим берген

усталык алып чыккыч жаш специалисте ишлерге токташкан кыйын болганын, аладан эсе бусагатда тышындан келген гастербайтерлени алыргга сойгелерин да белгилегенди.

Битеу ол затлары ара шахардан келгенге эрге алыргга сөз бергенди. Аны бла бирге, жер жери башчыла, профессионал окуу юлени директорлары ишлерин, билим берууну да тап курап, тынгылы бардырыр ючюн кеспери да тире кырамышырга керек болганларын чертгенди.

«Тетерек столу» иши жети сагыны барганды. Аны профессионал билим бериге ишленген хайырлыгы санагандыла. Кесперини ишлеринде хайырлангыча, ахшы сынау да жыйышдыргандыла.

ХОЛАПЛАНЫ Марзият. Суратланы автор алганды.

Жангы жорукчаланы кыбыл этгенди

Ахыры. Алып 1-чи беттеди.

Светлана Журова кыахык билим беруу эм сабийлени койгону жаны бла ишени волпсарын да кетиргенди. «Ала магыналыдыла, алай алыны кыйматлары бусагатда угай, арда чыгарыкты. Бютонда сабийле билим бергендери «кетгенден» сора. Мен ахылы этгенден, жаш тейнону аманлык ишлеге аслам кытагындары алыны койгону иш эмда солуу заманга кере клисина кыралмаганылары бла байламдылы. Законопроекте уа кыахык билим беруу окутуу системаны бөлмочо кыроптоло, аны бла бирге ол хаксыз болурга тийишылды», дегенди.

билим беруу системаны чеклеринде ишленген башха жерде да. Андан сора да, сакталгыча эмда фахмулу сабийлеге билим берууну энчикликери да тохташтырылдыла. КТО-ни Парламентини Билим беруу эм илму комитетини председатели Мувед Дадов, документи юсюенден кесини оюму билдире: «Проект билим беруу системаны бла аны ишин жалчтын зоналары араларында болган кемчиликени, РФ-ни «Билим берууну юсюенден» эмда «Бийик билим берууну эм вуздан сора профессионал билим берууну юсюенден» федеральный законланы араларында болган башхалыкчаланы кетериге болушукчу. Бу документ билим берууде законланы кыраалны экономикасын эмда социальный сферасын айттыуу бла байлырга бурулушчу», дегенди.

Парламент тынгылаулары ахырында РФ-ни Правительство сунду. Билим беруу эм илму министрствогга, кыраалны субъектеринде толтуруучу власть органдарга эсгертиле кыбыл этилгенди. Кырпал Думаны Билим беруу комитети уа проектте предложенияны бла рекомендациялары мындан ары да сюезрикти.

Татьяна БОРОВИНСКАЯ, КТО-ни Парламентини пресс-службасы.

Аманлыкчылык

Банкны тонаганларны тутхандыла

«Открытие» коммерция банкны тонаган тертеуленни тутхандыла. Аманлыкчыла финанс учуреджияга чапкан кезинде, касирини бла квалуаурун аугу жаралы этген эдиле. Аны юсюенден МВД-ны пресс-службасы билдиргенди.

юсюенден следовательге айтхандыла, - деп билдиргенди полицияны Нальчике управлениянысы таматасы Гергаланы Марат. Эсигизге салыкчы, озганы байрым кюн аманлыкчыла банкны ичине чабып кирип, автоматтадан от ачкандыла. Каскадан 30 миң доллар эм 70 миң евро алып, «Лада Приора» машина бла кычып кеткен эдиле. Бир кесектен автомашинаны койдорлооп тапхандыла.

Бизни корр.

«Курзал» кенгертиле барады

Должискеде «Курзал» тынгылы ремонт этилп башланганы бир жыл чакылы болды. Анда жангыртуу ишлени «Кзабмакыгандан курулуш» чөлкөнгө жуулуштуу болган общество бардырыды.

Бюгонюкде анда битеу эски конструкцияланы кетерип бошагандыла; хуналаны, кой теплини, кой башы эм башха жерини. Дагында суу бла жалчытыу эм жылытуу системаланы да алыша турдыла. Электроко проводканы уа саулай жангыртуу бошагандыла.

Курзалны керюндөсө былай болукчу.

Межяны жангыртуу проектине кере, ол хайырлангыча берилсе, ары 600 адам сыйнырга бир жер болукчу. Анда улуу зал, гитче зал эм алыны биринден бирине кечючү жерлери барды. Жангыртуу

проект бла объектни сахасын болгыч жанына энтта да межя ишлени кышуулукчу. Анда артисти отулары болукчу. Учакстаны начальни Борис Охов билдиргенге кере, шындо аны фундаменти кыроп бошаган

дыла эм темир конструкцияларын орнатхандыла. Жылы ахырында уа аны биринчи этякын кылап бошагы мурат этедиле. УБАШЛАНЫ Мурат.

Шимал Кавказ кюн сайын

Агыччаланы кыруулауга - кырап программа

Кыруулау агыччаланы кыруу. Рослеспехуна рекомендациясына кере, жашылдан Кырпал программа бла бардырылгыды. Аны юсюенден журналистлеге РФ-ни биринчи вице-премьеры Виктор Зубков билдиргенди. «Сизге ачык айттым, алыгыча программа деген зат жокчу», - дегенди чиновник. Аны айтханына кере, «Россей Федерацияда кыруулау агыччаланы кыруу» деген халкыла аралы конференцияны кыраганды, ол санда Рослеспехуна рекомендацияла эм предложенияны жарадыргандыла. Алыны мурдорларанда Рослеспехуна бөлмочо программа жашауда бардырылгыды эм регион программа да хазырлангычыдыла. Зубков айтханына кере, кыруулау агыччаланы кырауда кеп проблемала бардыла: терекле өртеней кыруудыла, агыч кыраулау тозурап бардыла. «Ол кыруулау агыччла, хайырда эсе кеп заран келтиредиле», - дегенди чиновник. Аны айтханына кере, алай агыч ыржыла неге жаргагандары токташдыргыга керекди. Аны бла бирге Россейде энгиде дери болмаган норматив-базе базаны да кыраурга керек болуп турды. «Агач питомниклени системасын кырап, ала хар областька кереклиги чакыты бир зыг берилерча этерге керекби», - дегенди биринчи вице-премьер.

Улуу магыналары тутхан «Ожний поток»

Юг Европаны россеийи газ бла жалчытырга деп кыраулган газ бергычыны Россеийи юч жаны тайгыбат газ бла жалчытыуу алау магынасы барды. Алай айтханды Донагыты Ростова «Газпрому» правленияны члени, инвестицияны эм кыруулушу департаментини начальни Валерий Голубев. Аны айтханына кере, кыахса заманыны ичинде газ бергыч ызга берилген жер участкалары илери бла келишимде этилдикиле. Алай жер участкала Ростов областьда он чаклы бир бардыла. Голубевни оюмуна кере, ол жер участкалары илери жер ючюн асыры алуу ач изейди, участкала ючюн артык теленирик асыра а, газны хакына кошулуп, жалк хайырланганы газны багыасын кетирюкю. «Алайды да, бу ише жуулуш, тоз ителил эм таза жорекли болурга керекди», - деп чертгенди Голубев.

Правительство проектни жашауда бардырып, россеийи газ Юг Европага 2016 жылда келгире деп болжап этгенден эсте тошоргенди ол.

Жоллагы жангы технологияла

Астраханьда жолланы жангыртууда жангы технологияны хайырлангыдыла. Аны юсюенден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентини Астраханьны мэриясында билдиргенди. Жолу мурдорун жарым метр чакылы бирге зыг-зырдын кыроп жарадырадыла, аны юсюне гесетика, аны юсюне уа эки кытылы асфальт саладыла. «8-10 жылдо технологияла бла ишленген алай жол ремонтсу «Ш-10 шынды хайырлангылыкды», - дегенди мэрида.

Анда айтханына кере, шахарны ара ораманы - Татичев аты магистралыны жангыртуу бардырыды: коммуникация эм жауун суула кетичо канализацияны ызыланы жангыртуу ишле бардырыдыла. Тротуарыла сөздейле, пандусула бла жалчытылгычыдыла, транспортту тауушун азытайгы ючюн, жолланы шахарада болган кескерини дауруну жуурагыш шилте бла кыраушыдыла. «Астраханьдалы оюмларны кере, жангыртууган жолу хайырлангырга берге жашуу этиюу игилдиргенди, авариюла, автомобиль «пробка»ла да азытайгыра, жамуат транспорту маршрутталары да адамла жашаган кварталгага келликди.

Новосибирскени дельфинрийине деп койретдиле

Олимпиадалы Сочида кыруу спортоменлени койреткен бла келмегениде кыруу шахарада Новосибирскени дельфинрийине деп суу жануарлары койрете турдыла. Новосибирскде дельфинийи зоопаркны территориясында келе турганы жылда ишлеп башларгыды. Ол битеней Сибирге афалин дельфинилден 20-сын, белухаладан 5-син, сора тенгиз котиклени эм тенгиз асланланы келтирдикиде.

Зоопаркда ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине айтханына кере, Новосибирскдеги дельфинийи 1,5 гектар жерде курылыгыды. Мында кылаак аяккылагыча вальерле, дельфиниле тутуча эм ойнара кылаак курылыгыдыла. «Зоопаркда дельфинтерилени кырууна ючюруге да болукчу. Дельфиниле бла жоюуно саулукгыча жарагыны улгыравуу толкундалдыла.

Адыгейда - ветропарк

Адыгейда 750 МВт-ха дери кючлери болган ветропарклары сетин кыруу юсюенден келишим этилгени республиканы башчысы Аслан Тхакушинов энергия источниклени кыруу жаны бла «Атомэнергоснаб» компанияны ишчилени оюноуусу Игор Брызгунову бла тобушенгенди. Аны юсюенден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине регионну башчысыны пресс-службасында билдиргенди.

Республиканы башчысыны айтханына кере, «не торло ветропарк да өз энергетика базаны курауду, ол инвестицияланы келтиркил жаны ишлеп жерге кыраурык эм бюджетте жыл салып налор салыммачи 100-150 миллион сом тошорлук эм ахырында ветропаркда болган жерге берган, эл мюлк магыналары болган жолланы жангыртуу эм алага кыраурга оит берги затды.

Ветропарклары сетин Адыгейны Гатниск, Шованы эм Кошехаке районларында, желе кыайсы жанындан урбанларын мониторингин бардыргандан сора эчки халда орнатылган манчала бла курылыгыды.

Жангы предпритияны электрокиноу республиканы ич рыногуна эм башха регионларга сатарыкчы.

Полицияны кызулкчулары аслам санда уулангандарын тинтедиле

Юг транспорт прокуратура Махачкваланы аэропортунда милицияны таможканы эм авиакомпанияны кызулкчулары аслам санда кылай уулангандарын тинтуну башлаганды. Прокуратура билдиргенге кере, юч юнюно ичинде ууланган шартлары болуп госпитальга 33 адам тошунди.

Махачкваланы прокуратурасы словодада ишленгени эм госпитальга тошунгеле соруу этгенди, аш-азыкны тинтирге деп Роспотребнадзору управлениянысы келечилерин чакырганды. Кырабухент районну сюдо «Взлет» деген компанияны ишн 90 юнюно тохтаганды.

Аны юсюенден РФ-ни Россеийи МВД-сыны Махачкваладагы жол управлениянысы транспортта следствэ бөлмочо РФ-ни Уполномочен Кудескин 236-чы статьясыны 1-чи кесигине тириштикте (санитар-эпидемиология жоруксызга бузуктуу этиу) угуовный ишни башлаганды.

Чабыуулук этилгенди

Ингуштинны Сурхай элинде, бузукчу саут-саба хайырланганы хатасындан окуелен ачыгандыла. Ингуштинны башчысыны пресс-секретары Ажмела Матиева ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине билдиргенге кере, кыршугула алычп турган машинаны кесине документтерини кыроктот, машинага кыраурга да кый, дегендерине, 24-жыллык Ахмед Налиев полицияны кызулкчусуна бойсунмаганды, тапанчадан атып, полициячыны жаралы этгенди. Матиеваны айтханына кере, полицияча да, жууап халда жордохан атып, бузукчу-унга аны урганды. Бузукчу-ун тутхандыла, шындо он болныцадыла.

Китепканалар

Жаралы тааныны сыфаты
бла дунияны сагзайтхан

Болукмуурау эркин поэзияны кыргыздын оюндон жаны сөз айтырды. Аны оюндон алай көп жазылганды Алай алим Куйулуну Жана, поэти кызы, айтаганды айырмалык сезем.

Алай алим Куйулунун «Тургун портрет» в документалдык материалга атып китептин жаз, ол көп документ тингенди, көп ишкенди. Аны биринчи бетин окуганын окуяны окуганын алим бу ишине кыялдар бир кыч-кызын салганын.

Кыясынын оюндон, белгилеси, көп ставала, монографияна, китепке да жазылганды. Минтеги баян кызыга да жаралганды. Алай алим Куйулунун атып китептин жазды алим. Кыясынын жашуунан би билгенге көп шартта да келтирилгенди. Яков Аким жазгандай: «Куйулунун Кыясынын поэзиясы дайым жашуу турган тереке ушайды, алай зат да адамга да заманга да керекди. Алайды да, адам улуу сейри бир заманда да сууруктойдо Кыясынын поэзиясына.

Ана шартылык этеди белгиле тилемди Семён Липкин поэти кызына 1999 жылда жазган кыргызды да: «Совет Союзун заманды Кавказда Фрамусуна Кыясынага тен болган поэт жок эле. Сиэн китеп басмагыча поэти орус тилге чоң толун чыгарса бек ийи болуп эди - көп милеттени келечирине Куйулуну аламан поэзиясында жуулуу алыгы эди.» Поэт ашуундан сора 14 жыл озган эди Липкин алай жазганды.

Куйулуну Жана, китептин автору, дагыстанды хирург М.Абдулхабирову Кыясынын оюндон жазган «Поэт Эмели» деген эстерикум да бек тоң кошчанды бери. Медицинада ишкени адам кылай терең козгозганды Куйулуну поэзиясы. Кыялай тоң эди бийик багы бергенди ол анал Маганысы тозокор саклына, аны орусча жазылганды бергенди. Достуулар то сардына өзого народа, белт вместе с ним песню любви и боли доступно не мюгом. Это удел кулпын поэтов. Нарон, давий миру Кыясына, доказан свой бессмертье... Нет в мире делю поэза, корпор бы документени тинтирге, көп ишкере тогшенин да сезесе. Аны хар сөзгө, хар тизгине да багыланды бизге - ол сау дунияга аты айтылган жаш кезинде битеу дуния да багылаган Куйулуну Кыясынын оюндон да. Улуу сыйкемге да жазылганды да бу китеп - аны оюн да багыланды.

сөзү видны был на оставленной в спешке выключенном отъезде лозьке, чай сөзгө? Ребека, матери? Нам тогда не удалось по Черку Балкарскому перейти в Верхнюю Сванетию. Некому было тогда восстановить мосты, разрушенные везением пожарами, немому было тогда Индияда шкюладан бирине Кыясынын атын атганарлай? Олму тойлодоу жетишим, олму тойлодоу битеудуня хурмет?

Мустай Каримди да, Куйулуну башкортлуу шүкүнү псысмосууда жазган бир магыналы оюмун олгоге келтирди Жана: «Биз гүлге жакыны поэзиябыз, аны себепти улууду жуулуулугунабыз... Улуу миллетте поэтилер көпөргөндү, биз с кемизин гиче халкыбызны көпторөгө керекбиз. Улуу миллетте поэтилер жалаңда көсери оюн жуулуулугуна, биз а - халкыбызга чоңун...» Куйулуну Кыясына а жашуу, иши бля да халкын болмагана көпторөгө, көлөндүргенди. Замансыз ашуушканыга, аны аты бичонде да болушды бизге. Ол калкыны өмөрлүк өстөмдүй болганлай кыялганды. Кыясын битеудиня литература окуяну унуталмазлык ыс койганды.

Ана шартылык этеди белгиле тилемди Семён Липкин поэти кызына 1999 жылда жазган кыргызды да: «Совет Союзун заманды Кавказда Фрамусуна Кыясынага тен болган поэт жок эле. Сиэн китеп басмагыча поэти орус тилге чоң толун чыгарса бек ийи болуп эди - көп милеттени келечирине Куйулуну аламан поэзиясында жуулуу алыгы эди.» Поэт ашуундан сора 14 жыл озган эди Липкин алай жазганды.

Куйулуну Жана, китептин автору, дагыстанды хирург М.Абдулхабирову Кыясынын оюндон жазган «Поэт Эмели» деген эстерикум да бек тоң кошчанды бери. Медицинада ишкени адам кылай терең козгозганды Куйулуну поэзиясы. Кыялай тоң эди бийик багы бергенди ол анал Маганысы тозокор саклына, аны орусча жазылганды бергенди. Достуулар то сардына өзого народа, белт вместе с ним песню любви и боли доступно не мюгом. Это удел кулпын поэтов. Нарон, давий миру Кыясына, доказан свой бессмертье... Нет в мире делю поэза, корпор бы документени тинтирге, көп ишкере тогшенин да сезесе. Аны хар сөзгө, хар тизгине да багыланды бизге - ол сау дунияга аты айтылган жаш кезинде битеу дуния да багылаган Куйулуну Кыясынын оюндон да. Улуу сыйкемге да жазылганды да бу китеп - аны оюн да багыланды.

Дунияга атырайтгылан жазуучу, поэте, литераторуеде, алимде, политикте да Куйулуну поэзиясы битеудиня биринчиге келтирди. Аны оюндон жана кыясынын атын атганарлай? Олму тойлодоу жетишим, олму тойлодоу битеудуня хурмет? Эни айтырга тийишиди мокаска поэтилеруеде, Станислав Рассадин оюндон, 1999 жылда ол «Кыясын Куйулуну. Литературный портрет» деген китепни жазып, аны Нальчикде чыгарууга мурат эди. Алай мында, чыгарып болуп, китеп арда 1974 жылда, Москвада басмаганды. Рассадин кеси, ол тилеп Семён Липкин да жазганды Кыясынагы болуш ол китепке чыгарууга деп. Алай Кыясын, хар атымында адамгага болуш айланган Кыясын, кесини оюндон ден жазылган китепке жак аман деп керешмегенди. Рассадин а, Кыясынын Фрамусу бек бийикте салган адамдан бир, бийиктен да кертикчей кыялганды анга. Алай көргөндөндө малкылары поэти жер-жерде. Куйулуну Жанагы китептери хар тизгине жазып поэти оюндон болмагана көп информация берди. Кыясынын дунияны жер-жерлерден жазганды, ол а кылай жетишпалганды ала бля писмо журиоторго, депутатлык, башка жамауат борчунан, кырал жуулууну тамамларга? Назмуларан акынан жазганды? Аны кой, малкыр элге берип, акысакыла бля ушак этерге, көп тобишилеге барырга да жетишгенди. Болса ол улуу, Зайки да аданы окуяну чимдире, кыайарга да керешмегенди. Ол а, жаралы ташына, кыаты болганды, ачынуа бек белмей, аманлагы, зарчылага тен болмай, өрге көргөндө поэзиясы бля халкын, кесин да. Кыялай тоң айланды С. Липкин аны оюндон: «Кулуп-топ веленого значения» деп.

Айтылык зат, заман оза барганы кылар, бйонда озе баргады, денгеди бир акылман. Кыясынын поэзиясы да айлыды. Аны себепти жазылды поэти тукуму көп кыралланы энциклопедияларнда, литература справочникледе да.

Алорго ага аманат этерге тийишлук бу китеп оюн. Анга көп документени тинтирге, көп ишкере тогшенин да сезесе. Аны хар сөзгө, хар тизгине да багыланды бизге - ол сау дунияга аты айтылган жаш кезинде битеу дуния да багылаган Куйулуну Кыясынын оюндон да. Улуу сыйкемге да жазылганды да бу китеп - аны оюн да багыланды.

Алорго ага аманат этерге тийишлук бу китеп оюн. Анга көп документени тинтирге, көп ишкере тогшенин да сезесе. Аны хар сөзгө, хар тизгине да багыланды бизге - ол сау дунияга аты айтылган жаш кезинде битеу дуния да багылаган Куйулуну Кыясынын оюндон да. Улуу сыйкемге да жазылганды да бу китеп - аны оюн да багыланды.

БИТИРЛАНЫ Аминат.

ЮБИЛЕЙ
Энчи театр кыураган артист

СССР-ни халкы артисти, Социалист Урунууну Жигити Артисти Исааконин Совет артисти (1911-1987 жылда) совет эстрадын бийик оюндон артисти, бир киниге ушомогон артистеден. Аны номерлеринде чомланы болгон да кырапторго. Жаңгы кеси, бир тойло ролун ойноп, энчи театр кыураган эктрину жашуу тауруха бурунганды.

Аркадий сабийгинден да сойгенди театры. Билет алырга ахасы болмай, дестрелерин, китептарын сатып турганды. Эшик алында оюлтон тишкорула, аны танып, ахакыс жибергенди. Ол актёрга окурга сойогендик, Охтенкойде химия заводда ишкере барганды. Бир жылдан сора кетип, Ленинградды сакна оюстуваланы институту киновкадулатыне окурга киргенди. Москвада бля анысы ыразы болмай, аралары аманга кыялганда, жаш юйеринден көтөндү.

Жаш актёр юй бичеси Руфинага да (Рома) мында болгонди. Арда Райкин аны биринчи көрө шолда окуяна көргөнүн, ол заманда аны кызыл бөржонгондө кыара чачы чыгып турганды, артисту жонде кыялганын айтырды. Институту ахыр курсунда ала дагыда тобогенди. Жаш уулуп, кызыны жаны бля озуп кеткенди. Ашханада бирге союлганеринде, ол анга өлөшөндү. Инчиде кинога барганды, зарды чыгарканы Фонтланды. Аркадий Руфинага: «Манга эрге чык», - дегенди. Көп барганда аны окуу кыураганды.

Оюндон сора битеу курслары бля да аламы Ленинградны терең жибергенди ардага анга Ленком деркиле. Ол кезинде

актёр жел аурудан ауруйду, ауру жогорине барып, чачы агырап кыялганды.

1939 жылда эстрада артистлери ити битусеко эриштеринде ол «Чеплин» эм «Мишка» деген номерлери бля чыкканды сахнага. Санаулу актёр анга эс бурганды. Андан башланада Аркадий

да Райкин. Театры артисттерине хар шахарда да багалы кыоноклагача тобогенди. Жашауда болган кыуру ишени ала чам халда ала билгенди кырауун артыкча жаратканды.

Артисти драматург Жааневич бля тобошени экине да чыгармачылык жаны бля насый эди. Ол жазганды анга битеу кыялгача белгиле «Авар», «Деркичт», «Бек техники» деген эм башма минитопраларын. Алай эки Фрамулу адам бирге жарашып көп туралмаганды. Райкин автору бля айрылырга да тобошени театры директору билгенденди. «Ол мен билмей турганлай болган иш угай, кастрастор эди, өлом», - деркиди Куйулуги сатирик.

1964 жылда Лондона Аркадий Райкинни оюндон фильм көрөтөндөндү. Космачында актёр адамны эриши кыялгача сыйдоюмо этип көргөтсөнгөн билгенди. Актёрну кыруу кеси угай, тыш кыялралда да тангыбарлыкка, анга «СССР-ни халкы артисти» деген сыйлы аты жаланды 1968 жылда бергенди.

Райкинни кыялы заманлары да болганды. Ол, В.И.Ленинни тууган кюноне атап, аны жазгандар хайыралып, номор кыураганды. Зал аны жаратканы кыялы, артисти ишени оюндон ЦК-га кыягы жибергенди. Андан сора эстрада театры залыны биринчи тизгинде тоз бирча кыялганды, бирча дестрелери, кырамангы бля да адамга олтуруп, тохтомай бир затпа жатып турганды. Артисти ЦК-га чыккырып, В. Шару жумдуруга бля олтурууп: «Башка иш иле», - дегенди. Ана Москвада бля Ленинградда концертте бериге эркин элгенди. Аркадий Исааконин, инфрат болуп, андан

кючен аныгы оюноне турлукту. Артист, анысын елогон, болган алытарланды да гүлпага салып, Израйльге ашырганды, деген баян халда жайып, аны оюндон улуу тобошунга өлөшөндө. Актёрну жашуун, ахыры бля да, жаманиге бурундага керешкенди. Ол а, болгонча ден чыкканылай, В. Шаруога барып, бйлай дегенди: «Келгиз, ачыкдан ойнайлык. Си мен оюндон билгенкини, мен сиэн оюндон ден билгеними айтайкы...» Бек мококлосо, ол жарганды.

Андан сора Ара телевидение да артисте эс бурды. Ол кыяшып, «Лоди и маньены» эм «Аркадий Райкин» деген телефильмени алганды. Бзы бля ана Ленин аты сауганы бля Социалист Урунуу Жигити деген сыйлы атына да бергенди.

Жашууну ахырында Райкин Москвага көчөргө кызгенди. Ол кезинде жашы Константин, кызы Екатерина да ара шахарда театрга да ишлен, анда жашаганды. Ана театрыны «Сатирикон» деп атап, жер да берди. Бусуга да ол Райкинни аны журиотко, жашы таматалык этеди.

Арт жыларында актёрну эси осалга кетип, сөзлөрүн унутуу кыды эки. Зал алай кезинде көрсө, тапсы айткан сезип, Райкин кеси да кюноп башай эди. Ол Америкага барырга да көлөнгөндү. Аны жаш заманда тангыбан адамга, артист сахнага чыкканылай, өрге коюуп, жыл бир затпа жатып турганды. Ала биле эди оюген актёрларын ахыр көргөнүн.

Бу конюне анга 100 жыл болук эди. Басмагыч САРАККУЛАНЫ Асият жазганды.

Медицина
Саулуктарына бакьдырырга кереклилену кёбюсю врачча жеталмайдыла

Сентябрде Россиеде Саулуктуу жорекени конюне белгиленди. Жарынуга, саулуктуу деп кёле мактанлык тойюдоле. Бизни кыралыбызда 22 миллион чаклы бир адам (хар алтыны) жорекери эм кван тамырлары ауруп кыяландыла эм аламы 37 проценти жорекери ауруп өледиде. Бу жорекени остоконо кылай торелдеринде болууду ушакты бля РАМН-ни академикун, А.Н. Буковле этни жорек-кван тамыр киргизи алы ораны академикун, «Саулуктуу миллетти тыгыз» деген битеурусой организацианы президенти Лео Бокерия бляды.

О.А. Антонович, кардиохирогали Россиеде шолук америкалык шол бля тек-тер тенгештиришюдоле. Ол тенгештириу бизге махтамуу?

Кардиохирогали Россиеде шолук аламатыканды. Шендо да битеу дунияда хайрыланла турган, кванны жоруоюн жалган халда жалгычтан биринчи аппаратыны бизни кырады С.С. Броженко кыурашарганды. Инженер Гукюноун хайрыландан кван тамыр тигиучю аппарата да бизде жаратылгандыла. В.И. Колосов а дунияда биринчи болуп жорекени кван тамырларын кырашарлар тазалау операцияны этенди.

Америкалыла кеслери окуяна айтадыла Бакуле ара АБШ-гы кёноролуе эди, америкалык клиникалары алдышыды, аламы кыялы эзде деп. Россиеде америка алпай арала бек аздыла. Америка жоректе операция этучю 870 клиника бар эселе, Россиеде алап клиникала жаланды 90дыла. Биз шил сыйла аламы 142 минг операция этерге керекбиз. Биз а анга алыга жуукшпалгамайбы? Болса болум ишлене ала барды - 10 жыл мындан алда тохтаган жорекени иштерин операциядан 6 мингтин этип турганда эс, озган жылда алап операциядан 43 мингтен этибди.

Шендо битеу кыралда кван тамыр киргизгени Федеральны аралары ишлене туралды. Федеральны арала ишлен, аламы шендого бек иги оборудованила бля жалгысача окуяна, биз проблеманы көргөндө биз, ол кюноклок болууду. Кыялымык жаны бля алап кыраасак, жорек-кван тамыр киргизгича трансплантациону окуяна тенгешиле. Иги билмиле кардиохирогу специалистини хаярылуу - ол узакка созулган эм бек багалы ишди. Адамга харды киргизгича жаланды 35-37 жашкыларна боладыла.

Шендо бля баш борбучу - алы клиникалыны эти синауларын регионга жайыдуу. Операцияла этучю киргизиле аламы бля бир кибик болушукла этучю магынасы бек улдуу. Ол кыяда да адамга тийиш болушук этучю жаруу амальды. Америкада кардиохирогун этучю киргизиле аламы бля бардырыла. «Чарны» арасында улуу клиникала бардыла. (3-4 шакта

цапагуу алу ачала келликде, алай болса, производитель келер болган эм конкуренттик эталлык оборудованиланы бля дамынган кыраалык кыялы.

Битеу дунияда, пациентлене сора да, врачаны да страхоени этедиле...

Мени сезюм - «Пациент хар заманда да тоздо!» Жаланда ол кезинде ишанаркыды ауруган

адам врачча. Алай эсе да, шендо бизде врачча да кырууларны тойлодоле. Алгаракчалда бизге экиайлык сабийни көргөн эдиле. Тинтуне аны жаны жер клепан салырга кереклигин ачыккаларан эдиле. Алай гиче сабийчикине операцияла этмедиле, улпурлак болуучу сактайдыла. Аны атасы а Президентте эки писмо жазганды. Ара сабийге болушмайды деп.

Мен, кылай-алай болсада деп, жууплыкны кеси боюмуна алып, ол кызын операцияны этген эдим, насалга, ол игилек бля бошлаганды. Мен, не десек да, кырууларны тойю эдим. Шендо враччы бийик даражада окуяна сюрюп айланырга болушукду. Алай а болмагыча керекди. Дуния практикада враччы бля ауруган аны араларында даулаш деген зат эртенде бери да жокту.

Жорегон хаярлагача көре, кардиохирогула кардиолога ахырына дерн бакьмай кыюй-панцие келетиле. Ол кыруулугу ахышуулуктуу, кардиологаны араларында да жорюлодо алай хаярла. Бир бир специалистине ахырга дерн багып жорешиле операциясы сак болушуктуу аурууга. Аны хаятасандан пациентте кардиохирогула ахырына таянганда келетиле. Бек бушулуу статистика бардыла - жорекери эм кван тамырлары ауруганды 100-сонден жаланды 4-сон жиберилене кардиолога терветиле. Андан а кардиохирогула анда-санда биреу жетеди.

Шоколада окуганында юночюо дерсни кошошандыла

«Физикултурны. Сабийле ол ауруучуу кётораллыкмыдыла? Физикултура дерселде өлгенде да бола турган ушайдыла да...»

«Статистикада айтылганы тинтуне ачыккаларанын керо, шоллада окуганынан 45 проценти ол аурудан аурудуула. Болса ол ауруну сабийге көп кылаймы (0,5 проценти) хорлап улдуула.»

Эт, жукуу эм спорт? Ол жаны жаны санама сыйла алпырга керекди тонометри?

Тонометр хар заманда да кюл жетер жерде болурга керек, баш ауруска кван тамырны басымын өнчөлөр юноч.

Адам кыяла жатып жукуларгыны керекпи? Адам кыяла эсе эсе да, алай жатып жукуларга керекди.

40 жылдан сора саулуктуу жорекчи болуу юноч эт азаматгыны керекпи?

Эт не жыл санда да керек. Сууда биширген эт игиди, гарнисиз-адан ол жыл санда текер өмөрдө, клетчатканы көп ашаса окуяна деп.

Жорек ауруп башагыны биринчи шартлары кыялайдыла?

Жорек керекиси чаклы бир кыяны сюралмай башлаганда ол кюноч солуу.

Кардиологу пациент болма юноч не этерге керекпи?

Аурулуучулар бир өлчөмдө болуусу. Си 25-жылгыызда киий турган костюмуурун неда жыгытынгызы 50-жылгытыгызыда кие электе кие киргизге этргы бля бек салырга эркинбиз. Бек магыналыны а - тогон имесеге, артык ашамасакыз, артык имесеге - олдү. Жукууну нязамы да сакталганы - жукууга бир заманда киргизти. Тери юк-кырауу жоюно магынасы да улдууду. 50-жылгыкча чаргырганы, жашлыгыыздача, ауру ишле бля синамагыча - жорек бля ишлене башкаларга болушук. Илген сууда да жазоо элди, жауу жорюсөгизди! Тинтуне ачыккаларанын керо, адам ийкенин ичинде 2 сагытаны жауу жорюсу, ол андан ары да санан кыраууга итинридик.

«Аргументи и факты» газетден.

Байрам

Шуёхлукьга кыулукуь эте

Нальчикде Кырал концерт залда «Армукук эм чомартлык дунияны кыураган деген ат бля концерт болгонды. Ол Дуния Артисти комитети Кавказда представителстоууу жыйнамылыкына жоралана эди. Кавказны, Россиеди халкыларында битеу адам улуу араларында шуёхлукьу, кыраандылыксыны, биригулюкно темасы бойрамны ёзюп болгонды.

Артисти комитети Север Кавказда бейконюо президенти Арус Бутеганов, сёзю Дуния Артисти комитети президенти Валерий Тарбокоха берип, ол а комитет кылай кыралганыны, аны ишени ююсонден айтырды: «Россиеди милдет артик кыялылару айтыр-анына куунаубды. Аны отуз бек кыралда представителстволары бардыла. Бейконюоюкде ол алгы оюноне тынгылы оюелген жамауат организацианды» - деп белгилеткенди ол. Комитет жашууны араларында шуёхлукьу коючелге кылукук этенин да четтенди.

Ингушети Республиканы халкы поэти Герихан Гагеве Дуния Артисти комитети Кавказда представителствосун кеси жазган нызму бля алыршаганды. Бзы бля КМР-ни Култура фондууну председатели Владимир Ворокое, алгыш эте, Валерий Тарбокоха КМР-ни Култура фондууну Сыйлы грамотасы бля саугалганды.

КМР-ни Жаш тёлёно эмда жамауат биригуилени ишлери жаны бля министрстволорун атындан министртин кулуугуну тогтурган Борис Пашторов артист улукьуга, мамырлыкьуга эмда шуёхлукьга кылукук этен Дуния Артик кыялыдануу юбилей - хар кимдин да биржигден байрам

Юбилей концерте кыташыкханыла кыуууу.

ды, деп четтенди. Ол комитет 1991 жылда кыралда улуу торленуле барган кезинде жаратылганын, бейконюоюкде да заман тын болмаганын, алай артичине тулган ишлени тажкел алга этпенгерин белгилегенди. Андан сора Арус Бутеганову КМР-ни Жаш тёлёно эмда жамауат биригуилени ишлери жаны бля министрстволору Сыйлы грамотасы бля саугалганды.

Амилени атындан Артисти комитети Россиеди Имула академиясыны Кыабарты-Малкьарда илуу арасыны председатели, РФ-ни илуусуну сыйлы кылукукьусу Пётр Исаков алыршаганды. Нальчик шаараны администрациясыны башчысыны орунбасры Анжела Долова а у шаарны мэри Залимгер Хагасов жиберген алгышлуу писмууну окуганды. «Нальчикте дагыла КМР-ни Промышленникерини бля предпринимательнерини союуу вице-президенти Жантемир Губачиков, Кыабарты-Малкьарыны

Профсоюзларны културлада ишленгерини республикалы комитетини председатели Марияна Давова, Краснодар крайдан келген постосо Олга Россинага эм башала да айтырды.

Ингушети Ингушетины, Чечен Республиканы, Дагыстанны, Север Осетия-Аланияны Парламенттерини, Жамауат палаталарыны келечиринде да көлөтөндү Ала, Валерий Тарбокоха бля Арус Бутеганову три ишленин белгилеп, алгыш да этгенди. Жуюу заманда а бу комитети представителстволары Чеченде бля Абхазияда кууралгынын да айтырды.

Байрамны бйотон жаркы, бйотон сейриги а артисте - Иманжар кыуаум, Ольга Сокурова, Ирина Даурова, Марияна Давова, алыршаганды дагыла КМР-ни ансамбльте эмда башхала этгенди.

ХОПАЛАНЫ Марият. Суратны автор алгынды.

Тюбешүү

Ана тил - халкыны байлыгыды

КыР-ни, КЫР-ни да халкы поэзиясы Союзданы Ахмат м...
Кыргыздын 60-чы жылда келгенди. Ол Каспий...
Малкыры Ленинни Комсомолуну саугасыны лауреатыды,
республикабыны культураны сыйлык кулукчуусууду. Кы-
батыр-Малкырыны кыраан саугасыны лауреатыды.

Көл болмай «Элбурсоид» кы-
рап, анда Ахмат бла тюбешүү
болгонды. Аны бардыржын
Касаналаны Фатима Созай
унуу жашуу, чыгармачылык

Сабиле Созай улууну назмуларын окутуугандыла.

жолларыны юсондон кыска
билдиргенди. Бу иянгир поэзия
70-жылгыгына аталганды.
Ахматны назмуларыны кыра
ашылгандан тегинен кере
тогузунчу жерде турган Чжао
Суони шахматчы турнир бо-
шайларн эки тур алгач, 8,5 очко
кылып болуп, финиште дери
эки тур кыалганда, кесине
таза биринчи жерни алып деге
кызын эди.

ШАХМАТЛА

Налычк басынуулук бергенди

Тиширүү шахматла, не де-
сент да, сейриликкиле. Эки
ыйык мындан алгач турнир
башланганда, тегинен кере
тогузунчу жерде турган Чжао
Суони шахматчы турнир бо-
шайларн эки тур алгач, 8,5 очко
кылып болуп, финиште дери
эки тур кыалганда, кесине
таза биринчи жерни алып деге
кызын эди.

Ол хорлам болдургануу дери
да, кесин кыаты этип, алгач та-
туел барганчы. «Тогуздун 7,5
очко жайыштырган турнир да
эсимденди. Алай андан сора
бир бири ызындан эки парти-
на да кыатылган эдим.
Алайды да, мен хар кимден да
иги да алгач чыкканыны бек
кысы кыйырып турганым»,
дегенди ол.

СЮДНО ОНОУУ БЛА

Жашауну узайтырык «дарман»

Сюд прокуроруну тилеги бла
пенсиячы тиширүүлүгө «та-
машалык» дарманын саткан-
лагач кып кылмай жарым мил-
лион сомун артка кыайтарыкча
деген оюну эткенди. Бу тюрло
иш а аша биология жаны бла
тири кошакчы затланы сатуучу-
ла алдаган миңгиле бла санал-
ган граждандык ахчы дери
болуруга керекди. Ияинчалыча,
не тюрло жууудан да кытууру-
га болуштурук дарманды деп,
адамланы алдап, кеслерине
бир талай ырыкчы эткенди.

Аны аурууларындан кытууру-
га тамашалык болуштурукчу
сунуп, улайган тиширүүлү-
дан, коммерсантла бир талай
ахчыны кеслерине алгачындыла,
алай ол дарман тиширүүлү-
га бир тюрло болуштурук этме-
генди. Бизнесменле инвалиде
ахчыны кыайтарыкча сыймак-
чы эткенди. Алай прокурор судге
чакырганчы. БАД-ланы (био-
логически активные пищевые
добавки) сатуучуна кеслерине
ахчыны асламысында кырат
адамланы алдап жырдыла.
Апаны алдагыч тындын - ауруу-
луурн келди. Болсо, алдай хып-
чалычыны жууула тархан
а кыйындан. Ол себеден Чита

Солдан оңго: Созайланы Ахмат бла Гривиланы Аюзеити.

школлалда дөрслө болган-
дыкта, жарууга, алгачта
хар малкыры ата, ана да
сабийлерини жюрюрлерин и-
злемейди. Анга Созай улуу
юлго да келтиргенди. Шахарда
школланы биринде таулу кыз-
чык, атасы малкыр тилден
дөрслеге жюрюрө ырызгылыгын
бермей, аны юсонден жылп
билдиргенди. Ол, атаны табып,
аны бла тюбешип, халкыны та-
рыкындан китилданы да алып
барып, кызын жайгандан дөр-
слеге жиберича этгенди.

Ингир поэзия чыгармачы-
лыгына аталса, сөзсөз, анда
назмула улуу жерни аладыла.
Созай улуу бла тюбешүү да алай
бардырылганды. Ахмат Минги-
тауга, анасына аталган «Ал-
лах айтса» дегенлени малкыр,
«Плетенни» орус тилде да
окутууганды. Ары келген 18-чи
шолууну 6-чы классыны окуучу-
ларыны, «Элбурсоидни» ишле-
рине тир кыатышкан Эзеланы
Мадина да поэзия чыгармалары-
ны эшиттиргенди.

Тюбешүүдө, Ахматны назму-
ларына кере тагылыгын жыр-
лап, аны дуния шахматлада
алмыга санагыча артык улуу
ырызгылыклары үз жокчу.
Чертип айтма, бары да биле-
лей. Апаны барында оюмлары
үз кытайлы кызы бир фанта-
стикалы турнири ойнаганчы,
болсода экинди турнирде да
ол алай жетишим болдуруу
деп ышанмайдыла. Тишүүнү
шахматла, алада ма былай
эсе болмай тургандай бреле-
уле, тышоуле да болуучуудула.

САРАКЛАНЫ АСИЯТ.

Суратланы автор алганды.

реитингиде да иги да эниште тош-
ген эди. Көпте ол энди хорлам
болдуруу деп ышанмай эдиле.
Бир сөз жокчу, кыты юришчи-
ди, - дегенди Катерина Папаю.
«Хорлам болдурган кызыны
алгышылдык эмда сөз беречи:
мындан ары аны жашауу алай
тынч болмача этиуде кылуубуз-
дан келгени аймак», - дегенди
Александр Костенко.

ХОПЛАНЫ Марзият.

Хорлам болдургануу дери да,

Футбол

Хорламны сакчалмагандыла

Баш юон «Спартак-Налыч-
к» кеси стадионунда «Ло-
комотивни» кыонакчыга ал-
ганды. 14 миңден артык
адам сыйланган стадионга
ол юон жалсада бек миңг
чыккы адам келген эди.
Бу жылга дери командала
мында 5 кере тюбешгенди-
ле. Алайда москвалыча оч
кере хорламны сакчалмаганды
де тегн эсеп эткенди.

Бу оюнга «Локомотив» чем-
пионатда бир бири ызындан
сыйр оюнда кыатырдай жет-
кенди. Бизни жерлерибизни
турнир таблицалда болуулары
үз артык кууунырча тюрлю-
ду.

Тюбешүү юсонден айткан-
да үз, эки кызуу да аны бирча
тынч башлагандыла. Алай бир
кесектен кыонакчыла, чабуул-
кукча кечоп, налычкчилени
кыабак аларында кыайгы
этидирича кезиу кыурайдыла.
Сачы аштырган топча Глуша-
ков, жетимай, эсени ачарга
амалын хайырланалай
кылады.

Болсода спартакчыла, терк
сз жыйып, оюнуу кыонакчыны

кесегине этюдиреди. Алгынч
команда кесини голларыны асла-
мын стандартлардан уруп турган
эсе, энди анда ала да бармай-
дыла. Аны баш бу тюбешүүде
көргөнди. Жерлерибизни
штрафнойладан топларны
асламы кыабак эшикке башы
бла кете эдиле. Болсода 35-чи
минута Коцедалов аштырган
топ кыабакчыны көнөр кыона-
сына тийип чартлайды. Аны үз

Оюну 63-чю минутунда үз
«Локомотив» угловую тал хай-
рылады. Ол топу Глушаков,
хар кимден да алгач болуп,
спартакчыны кыабак эши-
кери кийрди:1:1. Топу
андангысы Фредриксон жа-
ланд арта эслейди.

Ызы бла баш тренере алы-
шындаруу ишлерин башлайды-
ла. Спартакчыла ол хайыр
келтирмегендикте, кыонакчыла
да Янбаевни орунунда чыктыган
Дюрчица үз командасына хор-
лам келтиред. 87-чи минута
ол Сапатер стандарттан аштыр-
ган болуп, башы бла спартак-
чыны кыабак эшикери кий-
рди:1:2.

Алай оюну ахырына дери
жерлерибиз эсепни тегн
этерге не бек хоршеген эсепте
да, муратларын үз жетал-
магандыла. Кесини кезиуле
тюбешүүнү 28-чи октябрьде
«Спартак-Налычк» ЦСКА бла
аны майданында этюдюрлюди.

Спартак - Томь - 4:0
Кубань - Крылья Советов -1:1
Волга - Краснодар - 0:2
Динамо - Рубин - 0:2
ЦСКА -3:5
Ростов - Зенит - 1:3
Терек - Амарк - 1:0

Пресс-конференция

Оюндан сора командаланы
баш тренери Жозе Коусеури
бла Сергей Ташуев тюбешүүнө
юсонду оюмларын айтканын
ол соруулага жууула бергенди.

Жозе Коусеури айтканга
кере, Майдан осан халда
болгыны себепи командалага
ынанган кызын болганды.
Голла да оюну кезиуле угай,
стандартлардан болганында
да анданды. Кыонакчыбайны
юспериден айтканды үз, ол ала
тишши оюн көргюзтөнленири
эм командасы хорламны артык
тыныкчыла бла болдуралмагачы-
ны белгилегенди.

«Тюбешүү арбитрини огысе
«Локомотивни» кытканды?»
- деген соруу үз ол артык
жаратмаганды:

- Билмейме, биз сизни бла бир
оюнга кыарганбызмы, огысе...
- дегенди ол.

Сергей Ташуев үз командасы
көргюзтөн оюн бла ырызы бол-
ганын чертгенди.

Экинчи гол бла багалым
кадрлагач кырап келеме. Анда
кыонакчыны ойнаучулары голки-
перни агыны уруп жыгылтканы,
Дюрчица үз топу андан сора
ургыны ачык көрюенди. Алай
энди аны юсонден айтшыу не
маганысы барды, - дегенди ол.

ТАППАСХАЛЛАНЫ Аминат.

Table with 7 columns: Команда, О, Х, Т6, Кь, Т, Оч. Lists football teams and their statistics.

БАЙКЕРРОСС

Спорт - наркотиклеге кыажы

КыР-де бардырылган тау
велосипеде бла кызыу тош-
торго тюрлюде жыйырдан
артык спортчу кыатышканды.
Бизни республикада былайла
турнир КЫР-ни Спортну эк-
стремал спортлоперни федера-
циясыны башламчылыгы бла
биринчи кере бардырылды.
Аны кууруга республиканы
Парламенти, Спорт, туризм
эм курортла министрствосу
эм Россияни Наркоконтро-
люну КыР-де управленясы
болуштурук эткенди. Эришүү
«Спорт-наркотиклеге кыажы»
деген чакырыкча бла бардырыл-
ды.

Ол юон Акы-Сууну тюртюнчо
посылканындагы траассада
кесерин сынарга Москвадан
Староволок крайдан, Север
Осетиядан эм бизни республи-
кадан спортчула келген эдиле.
Эришүүлени эки дисциплинада
бардырылгандыла - даунжилл
тишүүнү кесини изилеми бла
келтирмегенлери юон жер-
жерди бюджетте 200 миң сом
тазир телегенди.

«Российская газетадан».

болуп бир нэнча юозметгер
келтирилген даунжилл траассада
эришүүлени Чабарланы Тенги
Траассаланы казырларга бизге
Москвадан келген спортчу-
ла да болушкан эдиле, -деиди
КыР-ни Спортну экстремал
спортлоперни Федерациясыны
президентини Чабарланы Тенги
- Даунжиллде гошкылкени
жоллары агач ичи, талапа бла
да барды. Байкерросса үз
трамплини эм башка кызын
жерлери болган 300 метр узун-
дуктуу траасса хайырланды.

Кюнню халы мухуз болган-
лыкчыла да кыармай, эришүүлө
бек сейрили болгон эдиле. Кси
бла жарым километрге трасса-
да биринчи рекорд да салган-
дыла. Даунжиллде ол 2 минут 3
секунд болганды.

- Эришүүлө мында биринчи
кере бардырылганы себепи
спортчуланы асламысы кыошуу
орунладандыла, жаланда беш-
ши Москвадангыла, - дейди
үз шахардан келген Андрей
Бахвалов. - Алай, мени оюму-
ма кере, жылдан-жылга анга
кыатышырга сыйоелгени сыны

көлдөн-көп болла барлыкчыла,
башка регионладан да келип
башларыгыдыла. Спортчу
башы тюрлоперни айныгырга
мында быт огнла бардыла.

Даунжиллде Север Осети-
дан келген Георгий Парвез,
Владимир Миланов (Пятигорск)
эм Кирилл Соколов (Москва)
хорлагандыла. Байкерросса
Кирилл Соколов Георгий Парвез
болганды, башка биринчи
экинчи эм Игорь Шичкин ююнчо-
чо болгандыла.

Эришүүлени кууруганга
Россияни Наркоконтролюну
КыР-де управленясыны на-
чалыгинче - Кыубайланы
Русланга, КыР-ни Парламен-
тини депутаты Бабаланы Хусейн-
ов, эчки предприниматель
Атабийланы Алимге, Залихан-
ланы Элдарга, Кыубайланы
Аланга эм Забакланы Зейту-
нчуна болуштурук этгенлери
юон ырызгыкчыларын бил-
диргенди.

Залина СУАНОВА.
ФСКН-ни КыР-де управле-
нисыны пресс-службасы.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЫАБАРТЫ-МАЛКЫАР РЕПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактору орубасыры
КЫОНАКЧЫЛАНЫ Хасан
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
АТТАЛАНЫ Жамал (баш редактор),
БЕШПАЙДАНЫ Муталип (баш редактор),
УРАДЫНЫ Владимир, БИТТИРДАНЫ Аминат,
ТЕКУДАНЫ Хауа, ТОКУМАДАНЫ Хусейн,
ТОКБУДАНЫ Борис (жууула секретары).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору иришманы - 42-43-41.
Баш редактору орубасыралары - 42-38-21,
42-26-22.
Жууула секретары - 42-66-85.
Секретарини - 40-93-62.
Корреспондент - 42-43-52.
РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛЕМЧЕРИ:
Жамауат-политика белем - 42-67-68,
42-24-02.
Экономика белем - 42-66-73.
Кызуула белем - 42-75-82,
42-68-72.
Социалык политика белем - 42-66-76,
42-27-59.
Жауулыкчыла эм спорт белем - 42-26-39,
42-66-71.
Письмоула эм редакция белем - 42-37-94.
Телеграммачы белем - 47-31-84.
Сурат алуучула - 42-75-82,
42-66-76.
Бухгалтерия - 42-30-87.
Операторла - 47-26-28,
42-39-65.

Редакция авторла бла кыагыт жюрюгөйдөй.
Кызык жамауулага рецензия этилгенди үз ала артык
кыайтарыкчыдыла.
Газетте басылган материалда айтканын оюмла
редакцияны оюму бла келишимге
болуучуудула.
Алай айтканын хар зат юон
Россий Федерацияны Басмачы кеселери
законауу
тийишликчине материаланы авторлары кеселери
жууулашыдыла.
Редакция авторлардан 400 гаетте тизгенден
(маанила баш жамауула 5-6 бет) кезиууу кылады.
Газет Басмачы эм асламы информацианы эркиндиктерини
куруууу жауула бла Кыабарты-Малкыар регион
инспекцияны 1994 жылда 14-июнь номерда
регистратсия этилгенди.
Регистратсия номер - 010066.
Индекс - 51532

Газетти басмагы КыР-ни Жаш
темоуу эм жамауат биртууланы
ишери жауула бла министрствосуну
компаратер службасы казыр эткенди.
Газет «Тетраграф» ООУнун
тишүүнү редакциясына басмадангыда
Наличк шаар, Ленин аягы проспекти, 33
Газетини мекенде ташкыруу юонун
КыР-ни почта сыйманы федералык
Управленясы жууушыды.
Телефонла: 42-86-51, 42-19-97

Номерге графикте кере
19,00 сагылда кыол салынады.
20,00 сагылда кыол салынады
ГАЗЕТИНИ НОМЕРИНИ
ЧЫГАРЫЛАЛА:
Саракуланы Асият - дежурный
редактору;
Гайыланы Рита -
жууула секретарыны орубасыры;
Зезаланы Лида (3,4-чю
бетле),
Рахыланы Дзамбия (1,2-чи бетле) - корреспондент.
Тиражы 3830 экз.
Заказ № 3629
360000,
Наличк шаар,
Тетраграф шаарындагы
электрондык почтасты:
elbor@mail.ru